

8. september 2023

EM2023/50

I medfør af § 36 Forretningsordenen for Inatsisartutts fremsætter jeg følgende forslag til forespørgselsdebat.

Forslag til forespørgselsdebat om at give mulighed for sorgorlov for sørgende efter nære pårørenes dødsfald.

(Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Efter at have dannet par, hvor man elsker hinanden og er glade for hinanden, og drømmer om at danne familie og ønsker sig et barn, er det en glædelig nyhed, når man hører partneren er blevet gravid, og man endelig kan få et barn.

Det næste bliver så, at man er spændt på at få et barn, man glæder sig og hjælper hinanden til at forberede sig. Hvad vil barnet være? Bliver det en pige? Bliver det en dreng? Vil barnet have det godt og være sund når det bliver født?

Enhver kommende forældre kan genkende, hvor stor en glæde det er at få barn, efter at have glædet sig og ventet i ni måneder. Enhver, der bliver forældre kan nok genkende, at det kan være svært at sætte ord på sådan en oplevelse.

Følelsen af uendelig lykke, og kærligheden til den nyfødte, og føle denne kærlighed som man ikke kan undvære, og at man har fået bånd, som ikke kan rives over og som vil vare resten af livet.

Kort sagt; kærligheden til barnet, den store kærlighed, som efterhånden blomstrer så smukt, og bliver mere og mere dyrebar.

Fejringen af barnets første halve år, dåbet, etårs fødselsdagen, første dag i vuggestuen og børnehaven, første skoledag, og derefter bliver teenager, og som ung skal begynde en uddannelse og begynder at blive selvstændig, glædelige og dårlige oplevelser, sorg, ængstelser og bekymringer, som man som forældre er igennem.

Men man har håb, og ved, hvis alting er godt, så vil barnet vende hjem igen. Hvor stor en glæde og lykke man føler, når barnet vender hjem efter at ikke have set det i lang tid, den savnede vender hjem; man falder til ro, som om vinden har lagt sig og man igen kan føle sig som et helt menneske.

Vi forældre ved nemlig, hvor slemt det er at savne og er bekymret for nogen.

Alle forældre vil nemlig ikke miste et barn mens vi endnu lever.

Vi har nok alle tit hørt disse ord blive sagt;

“Jeg håber mit barn ikke vil dø før mig, jeg håber jeg vil dø før mit barn” og “Jeg vil ikke holde det ud, hvis mit dør før mig, og hvis det sker vil min verden falde sammen.”

“Hvis mit barn dør ved jeg ikke hvad jeg skal gøre, alt vil blive sort, og jeg vil ikke vide hvordan jeg skal komme ud af mørket, jeg ved ikke hvordan jeg vil komme over det, jeg vil ikke kunne holde det ud.”

Vi forældre, der ikke har mistet et barn ved ikke og kan ikke forestille os hvordan og hvor smertefuldt og hård det er at miste et barn,

Vi ved det ikke og kan kun forestille os det, og vi kan kun håbe på, at vi ikke vil gå igennem denne smertefulde oplevelse.

Men desværre er der forældre, der har været igennem denne tragiske oplevelse.

Der er nogle, der har født et dødt barn. Og der er nogle, der har mistet et spædbarn. Der er nogle, der har mistet et barn før det når skolealder, og ikke mindst, er der forældre, der har mistet en teenager, et ungt menneske, der har livet foran sig, og der er forældre, der har mistet et barn af andre årsager.

Vi kan kun forestille os, hvor smertefuld og hård det er at miste. Hvor lang tid der kan gå før man er over og hvor hårdt det kan være at komme over sorgen.

Kort sagt, vi ved hvor smertefuldt og er svært at komme over et sår i hjertet, og derfor kan man ikke sige hvornår man vil komme over såret. Vi ved alle, at det kun kommer an på tiden før man kommer over det denne store sorg og dette sår bliver helet.

Det samme når man mister en mangeårig partner. At miste en partner er lige så sorgfuld, hård og svær at komme over som når man mister et barn.

Men desværre er dem, der har mistet ikke mulighed at få sorgorlov. Men nogle har som en del af deres ansættelsesvilkår mulighed for op til 14 dages orlov.

Som eksempel kan vi tage ansatte i Selvstyret. Ansatte i Selvstyret har mulighed for at få orlov i 8 dage og op til 14 dage ved nærtståendes død.

Med hensyn til dette, står følgende under Økonomi- og Personalestyrelsen

Citat:

“Ved alvorlig sygdom kan bevilliges tjenestefri med løn i 8 kalenderdage. Hvis den nære pårørende afgår ved døden inden for de 8 dage, den ansatte er hos sin pårørende, udvides perioden til 14 kalenderdages tjenestefrihed med løn. Afgår den pårørende ved døden uden for den angivne periode på 8 kalenderdage, tildeles der ved død og begravelse den pårørende, fri rejse og tjenestefrihed med løn i 8 kalenderdage.”

Der er mulighed for højst 14-dages orlov ved nærtståendes død, er det nok med 14-dages sorgorlov? Og skal dette kun gælde for nogle?

Ifølge Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption, har moderen mulighed for orlov i forbindelse med fødsel i 15 uger. Dette gælder også når barnet er dødfødt, eller hvis barnet dør indenfor 15 til 19 uger efter fødsel, det vil sige moderen har mulighed for orlov i 15 uger.

Det er godt med denne mulighed. Man har mulighed for sorgorlov i 15 uger, til behandling og til at samle kræfter.

Desværre eksisterer denne mulighed ikke ved nærtståendes død.

Vi, der har mistet et nærtstående bør have denne mulighed. Når vi mister et barn eller et mangeårig ægtefælde bør vi have mulighed for at sørge og samle kræfter i længere tid.

Og ikke når de 14 dage er gået, nu er det nok, hold op med at sørge og kom på arbejde.

Jeg mener denne ordning er ikke er god og skal ændres. Vi skal have mulighed for at sorgorlov for at hele os og samle kræfter længere end de 14 dage.

I Danmark er der den 1. Januar 2021 indført en lov, hvor der er følgende mulighed; når man har født et dødfødt barn eller når ens barn under 18 år dør, har man mulighed for orlov i 26 uger, 26 uger vil sige at man har mulighed or sorgorlov i 6 måneder.

Det er ikke sådan, når andre har indført en sådan ordning, så skal vi også. Nej, men jeg mener, at det er på tide at revidere lovgivningen og indføre en mere tidssvarende lovgivning.

Således fremsætter jeg denne forespørgsdebat, til Inatsisartus debat, med håb man vil tage godt imod det.

Jeg ønsker jer en god og konstruktiv debat.

Tak